

Titel: GAVEN VOOR KERKBOUW

Liturgie (morgendienst):

Psalm 65:1

Psalm 65:2,3

Schriftlezing en tekst: Exodus 35:4-36:1

Psalm 66:2,5

Gezang 27:1,6,9

Psalm 103:2,9

Preek n.a.v. Ex.35

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus,
broeders en zusters, jongens en meisjes,

Heel voorzichtig loopt ze naar voren, voetje voor voetje, de kleine Debora. Ze staat in een lange rij te wachten tussen allemaal grote mensen. Debora heeft iets in haar handen, iets waar ze heel zuinig op is, iets wat ze, toen ze zes werd, op haar verjaardag heeft gekregen: een prachtige gouden armband. Ze was er zo blij mee! En het stond zo mooi als ze haar feestjurk aan had. Even doet ze haar handen open om er naar te kijken. Hij is zo mooi! En hij glinstert zo schitterend in de zon! Snel knijpt Debora haar handen weer dicht en houdt hem stevig vast, ze moet hem nu niet verliezen! Stel je voor dat 'ie op de grond zou vallen en dat er iemand op trapt! Of dat ze 'em niet terug kan vinden tussen al die grote mensenbenen...

Wat gaat Debora met haar gouden armband doen? Ze gaat hem weggeven! Weggeven? Zo'n mooie armband, zo'n prachtig cadeau? Ja, want Debora heeft vanmorgen gehoord dat alle mensen samen een huis gaan maken voor de Here God, een tabernakel. En Debora vindt het zo fijn dat de Here bij hen wil komen wonen, dat ze ook heel graag iets wil geven om dat huis van God prachtig mooi te maken. En daarom staat ze nu in de rij. Alle mensen hebben iets bij zich, sommigen zelfs een hele doos vol!

Eindelijk is Debora aan de beurt. Ze vindt het wel spannend. Nog één keer kijkt ze naar haar armband en dan geeft ze hem aan de meneer bij wie je alles moet inleveren. „Voor het huis van de Here”, zegt ze. De meneer kijkt haar vriendelijk aan. „Sjonge, dat is een mooie armband. Daar zal de Here blij mee zijn! Bedankt hoor!” Snel loopt Debora weg, naar haar tent. Blij dat zij ook iets mocht geven, en al was het 't mooiste wat ze had, ze voelt zich toch heel gelukkig.

Daar gaat het vanmorgen over: wat je aan de Here kunt geven. Debora gaf haar mooie gouden armband, wat kun jij geven? Het thema is:

De Here geeft wat Hij vraagt en vraagt wat Hij geeft.

- Drie aspecten:
1. Gaaf
  2. Gever
  3. Geven

1. De Here geeft wat Hij vraagt en vraagt wat Hij geeft – Gaaf!

Stelt u het zich even voor: het volk Israël is midden in de woestijn. Wat je er ook van zeggen kunt, niet dat het een luxe en comfortabele omgeving is. Verschroeiend heet kan het er zijn onder de brandende zon, een kale, dorre en doodse boel. Weinig water, overall stof, zand en stenen. Daar komt bij dat het volk op doorreis is. Het leeft weliswaar al weer enige tijd op deze plek aan de voet van de berg Horeb, maar eindbestemming is dit niet. En uitgerekend in dit barre oord, onder deze moeilijke omstandigheden, krijgt het volk de opdracht om een tabernakel te bouwen,

een huis voor de Here! Alsof het volk niet wat anders aan het hoofd heeft om hier te kunnen overleven. Is het nou niet een beetje overdreven om hier in de woestijn zo'n kostbaar huis voor de Here te bouwen? Is dat nou niet jammer van al het geld, de tijd en energie die er aan besteed moet worden?

Ja, je kunt je daar over verbazen. Maar toch wil de Here, juist nu ze op doorreis zijn, juist hier in de woestijn, hen bepalen bij waar het in het leven echt om gaat. Ze zijn bevrijd van de slavernij in Egypte, maar niet om opnieuw slaaf te worden. En daarom geeft God zijn goede wet: leefregels voor de omgang met God en mensen, die vrij *samen*leven ook echt mogelijk maken. En daarom moet er *nu* een tabernakel gebouwd worden, als teken dat God dichtbij is, midden tussen het volk wil wonen en meegaat op reis. En daarom moet het volk nu de eredienst aan de Here leren, een eredienst die heel sterk in het teken staat van verzoening: er moet bloed vloeien wil het ooit weer goed komen tussen God en mens, wil er ooit echt sprake zijn van vrijheid.

Ja raar hé, dat de Here *dienst* vraagt om *vrij* te blijven. Wij zouden dat niet direct bij elkaar zoeken: dienst en vrijheid. Integendeel: dienst maakt niet *vrij* maar houdt je gebonden! Als je vrij wilt zijn, dan moet je niet iemand anders hoeven dienen. Maar wat zie je in Exodus - en het is goed dat te beseffen - : dat aan dienen iets *vooraf* gaat. Want, zo is het toch: als je iets wilt kunnen *weggeven*, moet je het wel eerst hebben ontvangen. Als Debora geen gouden armband op haar verjaardag had gekregen, had ze 'em ook niet weg kunnen geven.

Nu hebben we gelezen dat voor de tabernakel een ongelooflijke hoeveelheid aan spullen nodig is: goud, zilver, koper, blauwpurper, roodpurper, noem maar op... Je zou zeggen: waar haal je het vandaan, hier midden in de woestijn? Kijk, en dan zie je Gods goede en vooruitziende blik: Hij heeft er zelf al voor gezorgd dat al deze spullen in voorraad zijn. Want bij hun vertrek uit Egypte krijgen de Israëlieten een schat aan kostbaarheden mee. De één gouden sieraden, een ander zilver, weer een ander roodpurperen stoffen, etc. Iedereen ontving gaven, een enorme verscheidenheid. Ze hebben het allemaal gekregen en mogen het nu doorgeven om te gebruiken voor het bouwen van de tabernakel. Ook lazen we dat er kunstvaardigheid gevraagd werd, vakwerk, om van al die spullen iets moois te maken. Maar hoe kun je dat nou verwachten van een volk dat jaren alleen maar slavendienst had verricht? Want slavendrijvers, dictators, despoten, stellen meestal niet bijzonder veel prijs op creativiteit en eigenzinnigheid. Toch zijn er mensen die kunstzinnig zijn. En twee springen er wat dat betreft uit: Bezaleël en Aholiab. Maar wat lees je dan ook: ze zijn vervuld met Gods Geest, *die* geeft hen wijsheid, inzicht en kennis om ontwerpen te bedenken en uit te voeren. Hoe waar is dus die conclusie die Paulus trekt in 1 Cor.4:7 – *wat hebt gij dat gij niet ontvangen hebt?* En dan gaat het zowel om materiele als geestelijke gaven.

Misschien herinnert u zich nog die slimme reclametruc van een automerk een aantal jaren geleden. Als je kans wilde maken op een *carisma* dan hoefde je alleen maar een poster voor je raam hangen. Veel mensen zijn daar toen ingestonken, hingen een poster voor het raam, maar ontvingen nooit een *carisma*. Maar wat wil nu het geval: er is een *carisma* waar je niet alleen *kans* op maakt die te krijgen, nee sterker: je *hebt* er al één! Want *carisma* of *charisma* betekent gave, geschenk, cadeau. En in het NT is dat het woord geworden voor wat de Heilige Geest geeft en in je werkt. Jouw *charisma* is bijv. dat je een vakman of -vrouw bent, die heel goed iets met de handen kan maken. Of dat je een goed stel hersens hebt waardoor je snel dingen begrijpt en op een rijtje hebt. Of dat je goed geboerd hebt en aardig wat geld op de bank hebt staan. In de Bijbel wordt op enkele plaatsen een lijstje gegeven van allerlei verschillende *charisma*'s (Rom.12, 1 Cor.12, Ef.4). En de vraag is nu: welk *charisma*, welke gave hebt u/heb jij?

Nu heb ik gemerkt dat veel mensen het moeilijk vinden om van zichzelf te zeggen waar ze goed in zijn. En: *mag* je dat wel van jezelf zeggen? Is dat niet een beetje hoogmoedig? 't Is maar hoe je

het bekijkt. Laat ik de vraag terug stellen: als je dat waar je goed in bent, wat je goed kunt, wat je hebt, beschouwt als wat het ook echt is: een geschenk, een cadeau van God, kun je het dan wel maken om er niks mee te doen? Om het ongebruikt te laten liggen? De j/m weten wel wat je met een cadeau doet: natuurlijk - uitpakken! En er mee spelen, het gebruiken, er plezier mee hebben. En als een kind een cadeau niet aanpakt of ingepakt aan de kant laat liggen, dan zeggen we dat het ondankbaar is. Nou, bent u/ben jij dan niet ondankbaar tegenover God, als je dat wat Hij wel aan je geeft, niet gebruikt!? Naar die auto, die *carisma*, kun je fluiten. Maar het *charisma* van God heb je gekregen. Neem daarom dat geschenk van God, blij en dankbaar aan en doe er wat mee!

> Maar: kun je dat zo sterk zeggen; dat iedereen zo'n gave heeft? Ja! Heel duidelijk staat dat in de Bijbel: 1Cor.12:7 – *aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven...*, en Ef.4:7 – *aan een ieder van ons afzonderlijk is de genade gegeven...*

> Maar: de zonde dan, we zijn toch allemaal zondig? Klopt! En die zonde zorgt er inderdaad voor dat wij helemaal *onbekwaam zijn tot iets goeds en geneigd tot alle kwaad... behalve wanneer wij door de Geest van God opnieuw geboren worden*, zoals we in Zondag 3 HC belijden. Want het is wel Pinksteren geweest, en Gods Geest is uitgestort op alle vlees, man en vrouw, oud en jong! En de Geest wil het geloof in je werken, wil je tot een nieuwe mens maken. En door die *Geest* ben je tot grote dingen in staat, kun je goede dingen doen, kun je met je gaven werken.

> Maar: wat *is* mijn gave dan? Waar ben *ik* dan goed in? Als u dat nog niet weet, ga u er dan zelf naar op zoek. Er zijn allerlei hulpmiddelen voor om er achter te komen (bijv. een gaventest), maar je kunt het ook gewoon aan iemand vragen: waar vind jij nou dat ik goed in ben? En help mekaar zo. Stimuleer elkaar ook, bemoedig elkaar. *Zeg* het als iemand iets moois gemaakt of gedaan heeft. Bevestig iemand in zijn/haar gave. Waardeer wat wordt gedaan. Bouw elkaar op en kraak niet af. En zoek het dan niet in allerlei heel spectaculaire dingen. Nee, zoek het in het gewone, in het alledaagse.

Laten we niet langer allerlei mitsen en maren bedenken, pak maar uit wat je hebt, laat Gods Geest in je werken, en draag bij wat je kunt aan de bouw van Gods tabernakel, het huis van God, de gemeente van Christus in deze wereld!

2. *God geeft wat Hij vraagt en vraagt wat Hij geeft – nu over de Gever*

Eigenlijk is dit al aan de orde geweest: dat God de gever is van alle gaven die er zijn. Je zag dat in de woestijn: een grote variatie aan prachtige kostbaarheden die de Israëlieten hadden ontvangen. Je ziet dat ook in deze tijd: een rijke verscheidenheid aan schitterende mogelijkheden en deskundigheden die wij als gemeente ontvangen.

Toch is het goed het nog eens te benadrukken dat God de gever is. Want het kan maar zo gebeuren dat iemand die weet dat hij ergens goed in is, zich daarop laat vóórstaan, zich naar voren dringt en een bepaalde taak opeist, gaat pronken met/opscheppen over zijn gaven of zich daarmee gaat profileren, onderscheiden, zich beter en belangrijker voelt dan anderen. Eigenlijk is dat onbestaanbaar als je goed beseft dat wat je hébt of kunt of goed in bent, *gekregen* is. Het is geen bezit waar je naar eigen goeddunken mee om kunt gaan, nee, alles wat we hebben/kunnen is uiteindelijk eigendom van God. En we gebruiken het niet goed, we maken het te schande, als we het ook niet tot zijn eer gebruiken.

> Dat moet dus voorop staan: dat je een gave niet gekregen hebt alleen maar voor je eigen plezier of zelfhandhaving, maar dat je God ermee mag eren. De Here heeft je geen gaven gegeven om daarmee de aandacht op jou te vestigen, zodat jij alle eer en glorie krijgt, nee het gaat erom dat je zo ver komt dat je kan zeggen: *dank U Heer, dat U mij de mogelijkheden hebt gegeven om dit te doen, dat ik dit kan dankzij U*. En dat je andere mensen daar dan ook op wijst: *de Here God heeft*

het zo gemaakt dat ik dit kan doen. Zodat je in alle bescheidenheid kunt wijzen op de Gever. Zodat Hij de eer krijgt die Hij ook werkelijk verdient.

> Nou kan het zijn dat je best beseft dat God je gaven heeft gegeven en dat je Hem ook de eer geeft voor wat jij goed kunt, maar dat je het allemaal wel voor jezelf houdt, voor eigen genot en plezier, en anderen er niet echt in laat delen. En daarom is het tweede wat belangrijk is, dat je gaven altijd hebt gekregen om *anderen* mee van dienst te zijn. Een Israëliet in de woestijn, bedolven onder goud en zilver van de Egyptenaren, kon niet zeggen: *dank U wel Here dat U mij dit alles gegeven hebt*, en vervolgens overgaan tot de orde van de dag. Er werd van hem gevraagd om dat wat hij gekregen had beschikbaar te stellen voor de dienst aan de Here. In 1 Cor.12 staat het ook heel duidelijk: *maar aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven...tot welzijn van allen.* En er wordt dan het voorbeeld bij gegeven van het lichaam: in een lichaam hebben alle afzonderlijke delen elkaar nodig. Een hand kan niet tegen een voet zeggen: ik heb jou niet nodig. Integendeel: we hebben elkaar allemaal hard nodig om samen lichaam te zijn. En laat niemand denken: ik kan wel gemist worden. Alsof een lichaam zonder oor compleet is! Niemand kan gemist worden – en laten we dát ook tegen elkaar zeggen, en het elkaar laten merken: we hebben je nodig, ja jou, met jouw gaven, met dat wat jij kan. Anders ontbreken er stenen die nodig zijn voor de bouw van het huis van God. *Niemand is minder, niemand is meer, ieder is nodig voor de Heer!*

3. De Here geeft wat Hij vraagt en vraagt wat Hij geeft – tenslotte nog over het geven.

De Here roept het volk Israël op om vrijwillig en van harte te geven wat nodig is voor het bouwen van de tabernakel. Opmerkelijk is dat erbij staat dat het om een gebod gaat en dat er sprake is van een heffing. Wij zouden zeggen: dat past niet bij elkaar: als je iets van harte en vrijwillig geeft is er geen sprake van een opgelegd gebod. Die zelfde spanning voelen we ook een beetje bij het fenomeen Vaste Vrijwillige Bijdrage – ja, wat is het nou: vast of vrijwillig? Toch kun je leren uit Ex.35 dat er geen spanning tussen die twee hoeft te zijn. En dat komt allereerst omdat de Here terugvraagt wat Hij zelf eerst heeft gegeven. Hij heeft aan al die schatten en gaven a.h.w. een *doelbestemming* gegeven: *je krijgt het van me, als je het gebruikt voor...* Het is ook hier nogmaals goed te beseffen, dat wat je hebt niet van jezelf is – het is eigendom van God. Je hebt het slechts in bruikleen, je mag er zelf van genieten, zeker, als je maar niet vergeet het ook te gebruiken tot eer van God en in de dienst aan je naaste. Als je er zo tegenaan kijkt, is het niet raar als God het heeft over een gebod of heffing.

Alleen: het vrijwillige hoort er zeker bij. *Een ieder doe naar dat hij zich in zijn hart heeft voorgenomen, niet met tegenzin of gedwongen, want God heeft de blijmoedige gever lief.*

(2Cor.9:7) En zo is het. Er is niemand die je *dwingt* om te geloven, die je *dwingt* om te geven.

We zijn hier geen slaven! En als je niet *van harte* kunt geven, als er allemaal mitsen en maren zijn, laat dan maar zitten! Maar laat dan wel duidelijk zijn, dat zo ook zichtbaar wordt hoe het met je hart gesteld is! En hoe je tegen je gaven aankijkt! En dat je blijkaar wel wilt *ontvangen*, maar niet wilt *geven*. En laat er dan ook geen misverstand over bestaan hoe de Here daar over denkt. Want Hij *geeft* wat Hij vraagt, maar *vraagt* wel degelijk ook terug wat Hij geeft! Hij wil *gewillig* en *van harte* een *vaste* bijdrage. Gaven geven is een hart-zaak!

En zie hoe de Israëlieten reageren. Meerdere keren wordt benadrukt dat ze van harte geven wat nodig is: *wiens hart hem dreef, wiens geest hem drong*. En ieder geeft wat hij/zij heeft (ja, meer hoeft ook niet en kan immers ook niet – je hoeft niet te geven wat je niet hebt!) en de mensen die het meeste hebben, brengen ook het meeste in: zo brengen de aanzienlijken, de vorsten, dure stenen en kostbare olie aan. Want niemand is zo arm of zwak, dat zijn/haar gave, hoe klein misschien ook, niet liefelijk en welriekend zou zijn, ook al is het in de ogen van mensen soms nauwelijks van waarde (Calvijn). In de kerk hebben we niet alleen het grote geld nodig van de

rijken, maar ook het kleine gebed van de armen. Samen bij elkaar is het precies wat nodig is om lichaam te zijn, om te bouwen aan het huis dat de christelijke gemeente is.

Net zoals het geen *zunde* van al het geld, de tijd en energie was om in de woestijn een tabernakel te bouwen, zo is het dat ook niet om in deze tijd onze gaven te besteden voor de kerk. Het laat nl. zien waar je hart zit, wat je belangrijk vind in het leven, en dat je afhankelijk wilt en durft zijn van God. Kom daarom met uw gaven, brs/zrs, en breng net als Debora jullie schat j/m en geef het terug aan de Here. Neem het eerst dankbaar aan en geef het daarna even dankbaar terug. Geniet er van, laat anderen ervan mee genieten en laat het bovenal een grote vreugde zijn voor God als Hij ziet hoe u dat wat Hij geeft gebruikt tot eer van zijn Naam. Laten we samen bouwen, genieten en het goed hebben met elkaar, als lichaam van Christus. Amen

Gebed aansluitend aan het doopgebed

We danken en loven U, God van het leven, dat U Elsemieke hebt gegeven aan Peter en Janita. Een prachtig zusje voor Robbin. Dank U wel dat ze vanmorgen gedoopt mocht worden. Help nu om de uitgesproken belofte waar te maken, geef daarvoor veel liefde, wijsheid en toewijding. Here, help ons allemaal de kinderen op te voeden als kinderen van U.

Vader, zo'n doopsbediening roept altijd weer een heleboel herinneringen wakker. Aan geliefden die we er zo graag bij hadden gehad of aan kinderen waarvoor we zelf niet meer kunnen zorgen omdat U dat nu in de hemel doet. Here wees ons hierin nabij.

Het roept ook herinneringen op aan momenten dat we zelf bij het doopvont stonden en onze belofte hebben gegeven, terwijl we er nu tegenaan lopen hoe moeilijk het is om kinderen naar U te leiden. Omdat ze eigenwillige wegen gaan, niet willen luisteren, bij U weg dwalen. Here wees ons ook in die onmacht nabij en laat uw kinderen niet los. Houd hen vast en werk met uw Geest in ze, zodat ze terugkeren en U gelovig willen dienen.

Het kan ons ook weer bepalen bij dat we zelf nooit bij het doopvont hebben gestaan of nooit meer zullen staan. Here U kent het verdriet daarover. Wil ook daarin nabij zijn.

Iedere doopsbediening herinnert ons ook aan onze eigen doop. We danken U dat het een zichtbaar teken mag zijn dat we bij U horen, dat U in liefde en genade naar ons omziet en onze zonden wilt vergeven. Hoe nodig hebben we ook dat Vader. Omdat we steeds weer in zonde vallen, tekort schieten in de dienst aan U en elkaar, omdat het allemaal zo gebrekkig en onvolmaakt is wat we doen en niet doen. U bepaalde ons daar net weer bij toen we uw goede wet hoorden. Here help ons om naar die tien goede leefregels van U te leven door de kracht van uw Geest. En vergeef genadig al onze zonden door het zoenoffer van Jezus Christus.

Vul ons ook nu met uw Geest als we naar uw Woord uit de Bijbel gaan luisteren. Help ons deze kerkdienst om goed in ons op te nemen wat gesproken, gezongen en gegeven wordt. Laat het alles mogen zijn tot eer van U. Amen

Gebed na de preek

Here God wat bent U goed en wat maakt U ons rijk door zo ontzettend veel gaven aan ons te geven. Zo'n veelkleurigheid, ieder weer wat anders. Wat een wonder van U dat U ons iets geeft wat we hebben, waar we goed in zijn, om daarmee aan het werk te gaan, om er zelf van te genieten, om daarmee anderen te dienen en bovenal om er U mee te eren. Wat een wonder dat U ons een taak geeft in deze wereld. Een taak ook in de kerk. Een taak t.o.v. onze naaste. Wat een wonder dat we als gemeente lichaam van onze Here Jezus Christus mogen zijn, bij elkaar mogen horen, bij elkaar passen. Dat we allemaal, stuk voor stuk, klein of groot, jong of oud, nodig zijn. Here help ons onze gave(n) op te merken. Help ons elkaar te bemoedigen en stimuleren. Elkaar te waarderen en op te bouwen. Geef dat we zo steeds meer worden wat we mogen zijn: levend lichaam, een huis van levende stenen, een tabernakel van U midden in de woestijn. We bidde U voor de zieken. Wilt U hen weer beter maken. Zorg ook voor de andere gemeenteleden die er vanmorgen niet bij kunnen zijn. Help mensen die zorgen en moeiten kennen. Help ons blij en gelukkig te zijn als U ons veel goeds en moois geeft. Leer ons trouw te zijn in de dienst aan U en elkaar.

We bidde U voor de boeren, nu door de langdurige en vele regen het haast onmogelijk is om te oogsten. Here wilt U nog mogelijkheden geven om dat wat in de grond zit er ook uit te halen, zodat niet een groot deel van de oogst verloren gaat.

Zegen ons allemaal in ons werk. Geef mogelijkheden, kracht en gezondheid om te werken. Leer ons aanvaarden als U wat dat betreft een andere weg met ons gaat, één ook waar we het best moeilijk mee hebben.

We bidde U of U het werk van zending en evangelisatie wilt zegenen. Geef dat nog velen tot geloof en bekering komen. Maak zo door mensenwerk uw Naam groot in deze wereld.

Hoor ons bidden in Jezus Naam. Amen